

Monet asiat vaikuttavat erikoiskasvien viljelyyn

Marjo Keskitalo, MTT

Muutamia erikoiskasveja on alettu EU-kaudella viljellä tosissaan. Esimerkiksi camelinan, ruokohelven ja kuminan viljelyn laajentumisen edellytyksinä on ollut löytää kasveille sopivat markkinat. Kuluttajien elintaso, globaalit kysymykset, kilpailukykyinen tuotanto ja innovaatiot ovat vaikuttaneet erikoiskasvien markkinoiden syntymiseen menneinä vuosikymmeninä.

Erikoiskasvit ja niiden viljelyalojen muutokset ovat aina heijastaneet yhteiskunnan tilaa ja tarpeita. Mitä erikoiskasveja tulevaisuudessa sitten viljellään? Sen ennustamiseksi tulee haistella entistä tarkemmin myös maailmantalouden suuntaviivoja.

Kuluttajien elintason nousu on viljelyhistoriamme aikana synnyttänyt monenlaista kysyntää. Esimerkiksi 1930-luvulla elinolojen parannuttua vaalean leivän kysyntä vauhditti vehnän viljelyä. Sodan jälkeinen nousukausi herätti suomalaisten makeannälän ja se antoi potkua sokerijuurikkaan viljelylle. Terveellinen elämä ja rasvojen vaikutus elintapasairauksiin alkoivat kiinnostaa 1970-luvulla, mistä seurasi rypsin ja rapsin viljely. Laadukkaan elämän tavoittelussa ruuan ja raaka-aineiden ainesosiin kiinnitetään yhä enemmän huomiota. Viimeisimmäksi elintasokasviksi voidaan nimetä nyt EU-aikakaudella kitupellava, jonka sydänystävällisiä öljyjä markkinoidaan camelina-nimen avulla.

Marjo Keskitalo

Kuminan viljely on ruokohelven ja camelinan tavoin EU-aikana lisääntynyt Suomessa tuntuvasti. Globaalit haasteet sekä elintason nousu vaikuttavat myös erikoiskasvien viljelyyn. Tärkeää on löytää kuminalle ja muille erikoiskasveille sopivat markkinat.

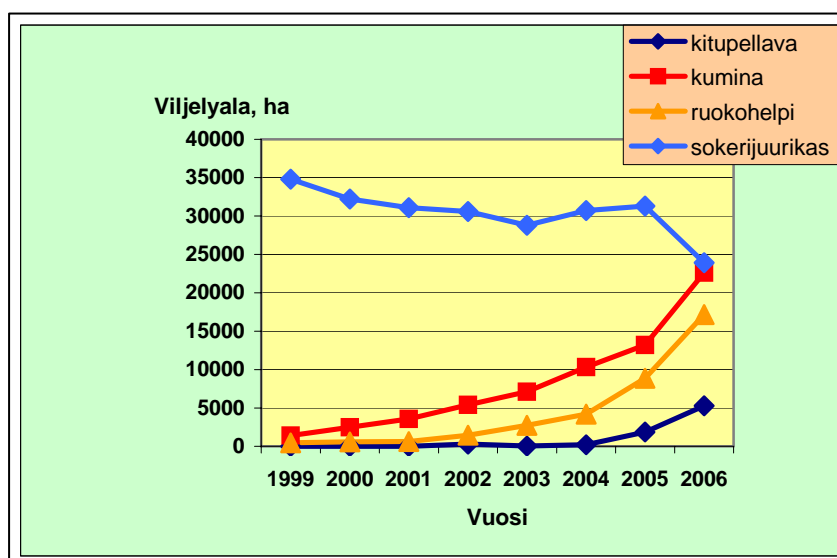
Kasvivalinnat vaikuttavat globaaleihin kysymyksiin

Viljeltävien kasvien valintaan vaikuttivat aikaisemmin kansalliset tarpeet. Nykyään maailman tila sekä velvoitteet, kiintiöt ja viljelytuet vaikuttavat suomalaisenkin viljelijän erikoiskasvivalintoihin. Aikoinaan valtion myötävaikutuksella alulle pantu sokerijuurikkaan viljely vähenee. Nyt neuvottelijana on EU ja tavoitteena on maapallon kehittymättömien maiden sokerituotannon voimistaminen ja niiden elinolojen parantaminen sokerinmyyntitulojen avulla. Muutos luo meillä todennäköisesti tilaa muille erikoiskasveille. Ruokohelven ja muiden bioenergiakasvien viljelyn edistämällä puolestaan tartutaan toisen globaalin ongelman, ilmastonmuutoksen, ehkäisemiseen.

Innovaatiot erikoistuotannon ehtona

Erikoiskasvien viljelyalojen lisääntymiseen on toki vaikuttanut myös lukuisat muut tekijät kuten tutkimuksen, neuvonnan, viljelijöiden ja yritysten tietotaidon kehittyminen sekä tuotantoketjun eri osien innovaatiot. Osansa on ollut myös maatalouspolitiikalla. Yleensä erikoiskasviviljelyn tehtävänä on ollut kotimaisen tarpeen tyydyttäminen. Onneksi tämä ei aina pidä paikkaansa, sillä EU-aikana viljeltyjen erikoiskasvien joukossa kumina tekee poikkeuksen. Kilpailukyisenä tuotteena lähes koko sen tuotanto viedään ulkomaille.

Lisätietoja: marjo.keskitalo@mtt.fi
puh. (03) 4188 2462

Tärkeimpien peltoerikoiskasvien viljelyalat Suomessa vuosina 1999 - 2006. Vuoteen 2002 saakka kumina ja muut siemenmausteet tilastoitiin yhdessä. Maailmanlaajuiset ongelmat näkyvät niin sokerijuurikkaan viljelyn vähentymisenä kuin ruokohelven viljelyn lisääntymisenä. (Lähde: Tike, MMM 2006)